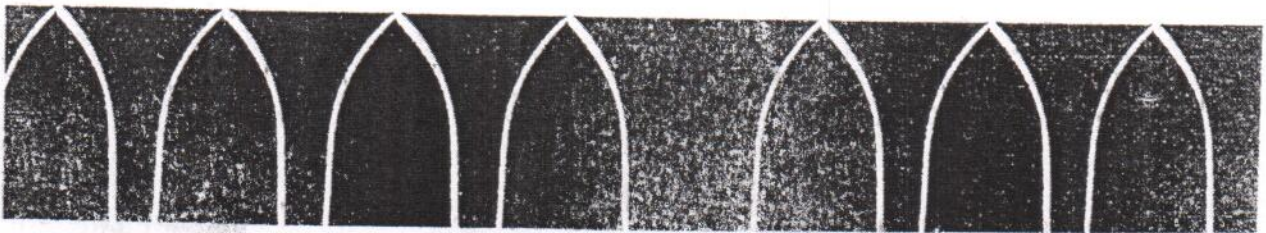

Zví kov ské zprávy

Listopad 2025

EDITORIAL

Léto Je pro většinu z nás hektické: výlety, dovolené, večery s kamarády, pro mnohé opečování zahrádek a zahrad . . . nestíháme, na nic není čas.

V hlubokém podzimu zase život dostane řád. Doma trávíme víc času, protože se brzy stmívá, rádi sáhneme po hrnku s voňavým čajem, přečteme si dlouho odkládanou knížku, poslechneme si hudbu, která nám přirostla k srdci, příjemnou atmosféru podtrhneme vázou s barevnými listy, nebo květy hortenzií, kouzelným plamínkem svíčky . . . Vchodové dveře vítají hosty věnci z jásavých šípků a jiné žouzele, někde i keramickými výtvary těch, kteří z hlíny kouzlí šikovnými prsty drobné radosti pro sebe i kolemjdoucí. Domov je najednou teplejší, útulnější. Je báječné, že máme kde žít, že je tady teplo, teče voda. Ne vždycky si uvědomujeme, jaké je to štěstí – a že to není samozřejmost.

V tom poklidu si najdete chvílku i na listopadové Zvíkovské zprávy. Zjistíte, jak jsme na Zvíkově přistoupili k volbám do Parlamentu, se starostou projdeme, co se za půl roku stihlo a co je v plánu. Zavzpomínáme na doby minulé, na nenávratně zašlé časy. Přeneseme se na nádvoří zvíkovského hradu. Vedení hradu nám již poněkolkáté umožnilo zde vystoupit a oslovit posluchače malým koncertem místního ochotnického pěveckého souboru Hláska. Mrkneme na foto z keramické dílničky . . .

Letošní kalendář vzniká z fotografií zvíkovských zahradních zákoutí – díky všem, kteří se na něm podílejí. Zkuste si zahrát dětskou hru: hádej, hádej hadači!

Chůze je nejzdravější a nejpřirozenější pro tělo i pro duši. Projděte se, nasávejte hořce zemitou, příjemnou podzimní vůni – vyčistíte si hlavu. Nechte na sebe působit kouzlo okamžiku. Chůze podzimní krajinou nám připomene, že žijeme, že žijeme tady a teď. Po takové procházce se těšíme do teplého domova s horkým bylinkovým čajem, kde na nás mimo jiné čekají i nové Zvíkovské zprávy.

Na dveře pomalu klepou vánoční svátky – mnoho dobrého v dalším roce.

Helena Žydková Smolková

Vítejte u podzimních zpráv

Svůj příspěvek budu směřovat k události, která se odehrála již před deseti lety ...

Nejdříve ale zmíním letošní aktivity. Největší akcí bylo samozřejmě vybudování chodníku od křižovatky ve vsi k dětskému domovu. Na konci září proběhla kolaudace a bylo požádáno o proplacení dotace ve výši necelých dvou miliónů korun z evropských fondů. Tyto prostředky se podařilo, opravdu se štěstím na poslední chvíli, získat přes Místní akční skupinu Vodňanská ryba, kde byly alokovány prostředky právě na chodníky, což není každoročním pravidlem.

Uskutečnilo se také plánované zhotovení dalšího vrtu. V době psaní tohoto článku probíhaly povinné týdenní čerpací zkoušky. Protože se vrtalo v blízkosti stávajícího vrtu za Hořejším rybníkem, potvrdila se naše zkušenost i výsledek hydrogeologického průzkumu, že v této lokalitě voda je a vrt bude vydatným doplněním stávajících zdrojů pitné vody. Nyní musí proběhnout také kolaudace a bude se pracovat na jeho zapojení do vodovodního systému.

Se zastupiteli jsme se shodli, že budeme investovat do otevření prodejny potravin. V přípravě je úprava prostoru garáže v budově obecního úřadu. Bude nutné ještě část přistavět, z důvodu hygienických požadavků na dostatečné zázemí. V řešení je potřebný pozemek, příprava projektu, stavební povolení ... Když vše půjde dobře, mohlo by se otevřít na jaře. Původně byl záměr vybudovat prodejnu v systému 24/7, protože jiná možnost se zatím nejevila. Ale asi před dvěma měsíci se na nás usmálo štěstí a ozvala se zájemkyně o provozování. Děláme tedy vše pro to, aby se po letech ve vsi otevřel příjemný obchůdek.

Na budovu obecního úřadu, která je vytápěna a v létě chlazena tepelným čerpadlem, byly nainstalovány fotovoltaické panely, které by měly do budoucna spolu s úložnou baterií zajistit úsporu elektrické energie. A ve vsi bylo vyměněno 13 kusů starých betonových sloupů veřejného osvětlení. Obě akce proběhly s dotační podporou.

Pokračují práce za čistírnou odpadních vod, kde již proběhly terénní úpravy a prodloužení kanalizace. Vznikl příjemný prostor, který bude nabídnut k pronájmu nejspíše jako skladovacích prostor.

Zmíním i aktuální stav plánovaného projektu okružní křižovatky na příjezdu do vsi. Vše je v přípravě stavebního povolení a Jihočeský kraj by v případě jeho včasného získání tuto stavbu zahrnul do investic již příští rok.

Účetní rok končíme opět s finanční rezervou, kterou každým rokem dle možností navyšujeme, abychom byli schopni připravovat další projekty a řešit případné nenadálé situace. Část financí je uložena na spořicí účet a již druhým rokem díky tomu, přibývá do rozpočtu příjemná částka.

A nyní zmíněná starší událost. Ano, příští rok to bude již deset let, co nám v kapliče Sv. Václava zvoní nový zvon. My jsme takový souputníci, protože rok 2015 byl můj první (po podzimních volbách 2014), po zvolení do vedení obce. Rád v rychlosti připomenou jeho příběh. Řešil jsem v té době možnost nějakým způsobem více nasvítit kapličku. To mě přivedlo až k obhlídce zvoničky. Stav mechanického uložení zvonu a zvon samotný si říkal o odbornější

posudek. Na odboru památkové péče jsme dostali kontakt na zvonaře pana Votrubu. Jako dnes slyším jeho slova, když se po našem kolovém hasičském žebříku dostal nahoru. „Víte že tu máte, ale opravdu hodně starý zvon? Troufám si říct, že možná jeden z nejstarších v Jihočeské diecézi...“ Bohužel také zjistil, že je zvon částečně prasklý a nedoporučoval na něj již dále zvonit. Odvezl ho na zrestaurování a ověření stáří. Část úlomku byla poslána na expertizu do Prahy, kde se potvrdilo: výroba datovaná kolem roku 1450. Že se zvon do zvoničky již nevrátí, bylo jasné. Důstojné uložení našel díky spolupráci s kastelánem p. Kadlčákem v prostorách hradu Zvíkova, kde si ho může každý zblízka prohlédnout. A vlastně se vrátil do blízkosti místa, kde původně sloužil, v dnes zatopeném kostelíku Sv. Mikuláše pod hradem. A nám nezbyvalo než pořídit zvon nový. Vyrobil ho také Michal Votruba v Myslkovcích u Soběslavi a dokonce nás pozval na jeho odlití. Zvon stál 70 tisíc Kč a bylo příjemné zjištění, že převážná většina občanů chtěla na jeho pořízení přispět. Ve veřejné sbírce se nakonec vybralo na celý zvon a dárci jsou zvěčněni na mosazné tabulce uvnitř kapličky. Slavnostního vysvěcení se v červnu 2016 ujal tehdejší farář Karel Vrba. Zvon zasvěcený Sv. Václavu váží 70 kg a je laděn do tónu A2.

Josef Bárta, starosta

Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny ve dnech 03. – 04. 10.2025

Obec Zvíkovské Podhradí

celkem	Okresy		Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy	% platných hlasů
	zpracováno	v %						
1	1	100,00	185	154	83,24	154	151	98,05

číslo	Volební strana název	Platné hlasy	
		celkem	v %
<u>1</u>	<u>"Rebelové web: re3elove.cz"</u>	1	0,66
<u>3</u>	<u>Jasný Signál Nezávislých</u>	0	0,00
<u>4</u>	<u>VÝZVA 2025</u>	0	0,00
<u>5</u>	<u>SMS – Stát Má Sloužit</u>	0	0,00
<u>6</u>	<u>Svoboda a př. demokracie (SPD)</u>	7	4,63
<u>7</u>	<u>Česká suverenita soc. dem.</u>	0	0,00
<u>8</u>	<u>PŘÍSAHA občanské hnutí</u>	1	0,66
<u>9</u>	<u>Levice</u>	0	0,00
<u>10</u>	<u>Česká republika na 1. místě!</u>	0	0,00
<u>11</u>	<u>SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09)</u>	44	29,13
<u>12</u>	<u>ŠVÝCARSKÁ DEMOKRACIE</u>	0	0,00
<u>14</u>	<u>Hnutí občanů a podnikatelů</u>	0	0,00
<u>15</u>	<u>Hnutí Generace</u>	2	1,32
<u>16</u>	<u>Česká pirátská strana</u>	13	8,60
<u>17</u>	<u>Koruna Česká (monarch.strana)</u>	2	1,32
<u>18</u>	<u>Volt Česko</u>	0	0,00
<u>20</u>	<u>Motoristé sobě</u>	11	7,28
<u>22</u>	<u>ANO 2011</u>	45	29,80
<u>23</u>	<u>STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ</u>	18	11,92
<u>25</u>	<u>Stačilo!</u>	7	4,63
<u>26</u>	<u>Voluntia</u>	0	0,00

„JUBILANTI“ V ROCE 2025

Sedmdesát let slavil: pan Zdeněk Horáček

Osmdesát let oslavila: paní Ludmila Kůrková

Osmdesát pět let slavili: pan Václav Matuška
pan Josef Procházka

Krásných devadesát dva let oslavila paní Marie Laňková, která je nejstarší občankou Zvíkovského Podhradí.

ZVEME

29. 11. 2025 od 17:00 hod. – Rozsvěcení vánočního stromu u kapličky Sv. Václava

07. 12. 2025 od 17:00 hod. – Vánoční koncert pěveckého sboru Hláska v kostelíku na Sv. Anně

na únor připravujeme sousedské posezení – budete včas informováni

Zvíkovský soubor Hláska nádvoří hradu rozezpíval i rozpohyboval

Nádvoří zvíkovského hradu je oblíbeným místem pro filmaře, divadelníky, ale i hudebníky. To dobře ví vedoucí pěveckého sboru Hláska ze Zvíkovského Podhradí Tereza Janušková. Sbor zde proto několik let vystupuje. Letošní koncert na tomto historickém místě proběhl ve středu 23. července. Zpěvy doprovodili na violoncello a kytaru manželé Lucie a Petr Lasovských a na housle Věra Pichová, která v souboru také zpívá. Celý koncert zahájila třemi skladbami na elektronické klávesy osmiletá Karolína Janušková. Kulturní událost si nenechali ujít rodinní příslušníci, přátelé, známí a řada obyvatel ze Zvíkovského Podhradí. Počasí koncertování přálo a z historické kulisy si všichni odnesli kulturní zážitek. Devítku členů souboru spojuje láska k hudbě a zpívání. „Baví nás to víc a víc,“ prozradil starosta obce Josef Bárta, který je jedním z členů. Druhým mužským hlasem sboru je Jindřich Žydek, další hlasy jsou jen ženské. Název Hláska si členové vybrali podle jedné z věží zvíkovského hradu. Scházejí se pravidelně, nacvičují nové skladby a čas od času veřejně vystupují. Kromě letního koncertu doma na hradě a zpívání v čase adventu, zpívají i v kostelíku na Svaté Anně před poutní mší nebo v Oslově. Karolínka Janušková jde v hudebních šlépějích své maminky Terezy. Na klavír se učí hrát tři roky. Doma kromě klavíru zkouší i hru na elektrické klávesy. „To je nástroj, na který se hraje jinak než na klavír a přechod z jednoho na druhý není snadný,“ přiblížila vedoucí souboru Tereza Janušková. Svoji koncertní premiéru na elektronické klávesy na nádvoří si její dcerka odbyla už vloni. Letos divákům přednesla tři skladby. Jednu z nich Romanzu od rakouského skladatele Antonia Diabelliho přednesly čtyřručně společně s maminkou. Program koncertu byl pestrý, a opět tak trochu mezinárodní. V úvodu zazněla Beethovenova Óda na radost, zazpívaná česky. Zpívalo se také anglicky, polsky, moravskoslezským nářečím, ale i jazykem afrického kmene Zulů. To, když zpěváci spustili proslulou siyhambu, která rozpohybovala i diváky. Celým programem diváky provedla Helena Žydková Smolková. Poutavě, zajímavě a s osobitým humorem. „Když se dva perou, třetí se směje,“ dodala například k písni Hej, gorale. Zazněly Čerešničky, Široký, hluboký, Hruška, O Čelčec je lóka, Husličky, kanón Alleluja a řada dalších. Nechyběla píseň z filmu Sestra v akci. V závěrečné lidovce Na rozloučení si sólo stříhl Jindřich Žydek. Diváci odměnili zpěváky s potleskem a ti sami sebe posezením v nedalekém pivovaru.

DOTEKY MINULOSTI

V dubnovém čísle Zvíkovských zpráv jsme otiskli dvě dobové fotografie starého Karlova, dnešní Zvíkovské Podhradí. Protože do Prácheňského muzea posíláme výtisky k uložení, oslovili nás s dotazem, kde býval hostinec U Příbylů. Díky paní Mileně Hrubcové bylo, jak jste si přečetli pátrání úspěšné.

Druhá fotografie „Karlov u Zvíkova“ našla také pamětníka.

Na hlavní karlovské cestě je několik postav v dobovém oblečení. Paní Jarmila Lasovská v jedné z nich poznala svého dědečka Aloise Kaizra, který stojí s kolem před svou chalupou. Se ženou Růženu měli dvě děti, Jarmilu a Josefa, jehož dcerou je paní Lasovská. Narodila se sice v Praze, ale za války do svých šesti let, žila v relativním bezpečí před válečnými útrapami, u svých prarodičů na Zvíkově.

Později se sem vždy ráda vracela a do stavení po předcích se nakonec s manželem Ing. Petrem Lasovským natrvalo přestěhovali v roce 1984.

Předkové Kaizrových byli již usedlí v městečku Podhradí pod zvíkovským hradem roku 1712 podle výpisu z desek gruntovních. Jednalo se o usedlého Jana Kaisera z popisného čísla 14.

Domkáři z Podhradí se v letech 1823 – 1851 postupně přestěhovali na planinu Posekaný nad zvíkovským hradem. Jejich nové domky byly označovány původními čísly. Pozemky získali od knížete Karla I. ze Schwarzenberga, a tak vzniká obec Karlov, dnešní Zvíkovské Podhradí. Informace o městečku Podhradí, i obci Karlov osvětlil pan Ing Petr Lasovský v útlé knížečce Karlov, která vznikla na základě jeho bádání literatuře a archivech.

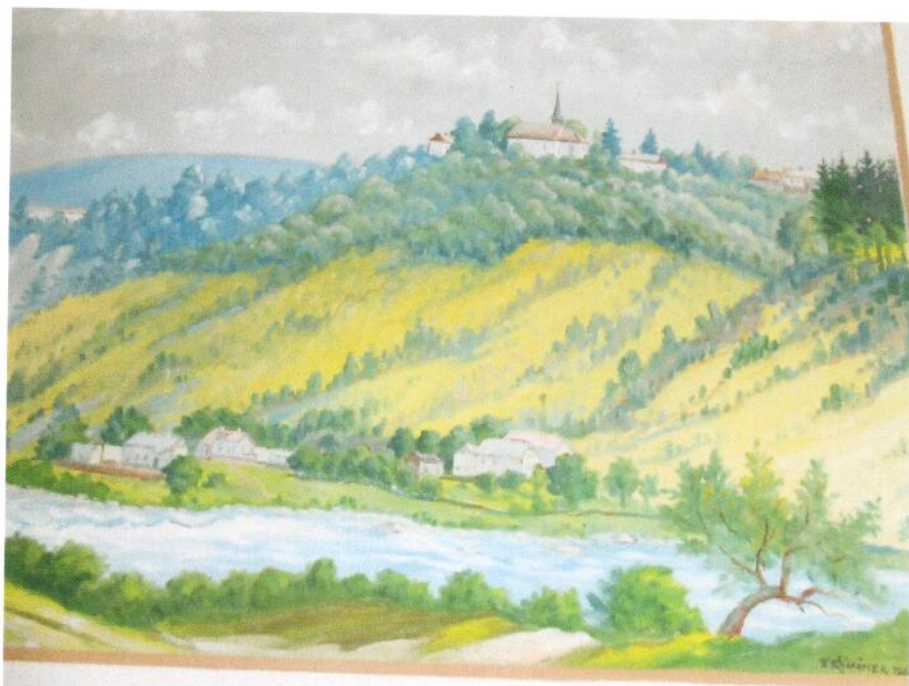
Děkujeme

Helena Žydková
Smolková

DOTEKY MINULOSTI - SVATÁ ANNA

Příjemná tříkilometrová procházka. Dnes je Anna rekreační vesnička s gotickým kostelíkem shlížejícím na řeku Otavu a minimem trvalých osadníků. Před postavením Orlické přehrady zde žilo více usedlých. Pracovali v lese, obdělávali svá políčka, ale bývala tady i hospoda s možností ubytování, v dnes již zatopeném stavení dole u řeky. Sloužila zejména vorařům, když se vraceli po splutí vorů vorařskými cestami domů. Hospodu provozovala rodina Kosmatových.

Malba na zdi v rodinném domě čp. 2 u Laňků od píseckého rodáka Vojtěcha Řihánka (1900 – 1985). Povolání malíř pokojů, volný čas věnoval autorské tvorbě, kde dosáhl pozoruhodné malířské kvality. Malba je ze šedesátých let minulého století.

Svatá Anna

Malí i dospělí keramici tvoří svá dílka pro radost.

Kdo by měl chuť - přijďte mezi nás.

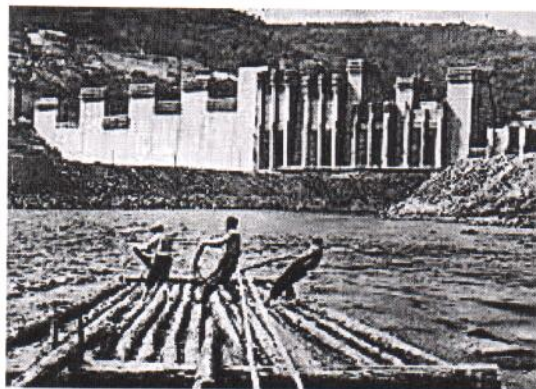
Přejeme hezké a klidné svátky.

Konec jedné legendy

Před 65 lety proplul **POSLEDNÍ VOR** propustí tehdy budované Orlické přehrady. 12. září 1960 odzvonilo staleté historii vltavského vorařství.

Vltava, vodní páteř kraje mezi Šumavou a Mělníkem, bývala po staletí krajem vorařů, ačkoli sami si říkali plavci. Nejstarší zmínky o jejich řemesle, tvrdém a nebezpečném, avšak opleteném romantikou a písničkami, máme od středověku. O tom, jak důležití byli pro přepravu zboží, svědčí nařízení Karla IV. Z roku 1366. Kázalo se šířce „vrat“ na jezech 20 pražských loktů čili 12 metrů, nutných k tomu, aby vory mohly proplout. O to šlo! Plout! Vltava uměla být divoká peřejemi, balvany, skálami sestupujícími z břehů do vody. O dravosti Červenských a Svatojanských proudů se vyprávějí legendy. V 17. století Kryšpín Fuk a v 19. století Vojtěch Lanna sice přispěli ke splavnění obtížných úseků, ale plavecká dramata nekončila. Jenže 20. století začalo mít s řekou jiné plány. Přeprava zboží se stěhovala na silnice a na koleje, Vltava dostávala za úkol stát se především zdrojem elektrické energie, protipovodňových opatření a zásob vody. Rodila se vltavská kaskáda. První přehrada ve Vraném nad Vltavou byla hotová v roce 1945. Obě měly plavební komoru, pro plavidla tedy nabyly překážkou. Tou se naopak v 50. letech stala Slapská přehrada, jejíž projekt sice počítal s lodním výtahem, ale ten zůstal jen v plánech. O transport lodí po suchu se musely starat traktory. V roce 1954 začala růst Orlická přehrada a do plavby po Vltavě to byl další zásah. I když se zároveň budoval výtah pro přepravu lodí přes hráz, původní plány se opět scvrkly: nakonec sloužil jen malým sportovním lodím, plán výtahu pro plavidla do 300 tun se nenaplnil. Po staletích tak skončila i volná vodní cesta pro vory připlouvající od Českých Budějovic. A bylo symbolickou poklonou, že staletému, už i tak vymírajícímu řemeslu stavbaři Orlíka závěrečnou jízdu nabídli. Odpoledne 12. září 1960 proplul jednou z tehdy ještě otevřených dvou propustí v přehradě poslední vor. Dva týdny na to, 29. září 1960, ředitel stavby ohlásil, že přehrada je připravena vltavskou vodu zadržet. Do obou propustí montéři spustili 42 tun masivních ocelových hradicích tabulí, které je uzavřely, a hladina nádrže schopné pojmout nejvíc vody u nás začala stoupat. Pod ní mizely opuštěné vesnice i divoké proudy, řeka měnila tvář. Co neskončilo či spíš se po letech přihlásilo, byly plány na opět volnou plavbu po střední a dolní Vltavě. Sice šlo o využití pro rekreační lodě, ale i tak si úprava řeky a staveb na ní vyžádala řadu zásahů. A nešlo jen o vodní výtahy, přesněji zdvihadla na Slapské a Orlické přehradě. Ani o vyladění už existujících plavebních komor. K nejzásadnějším akcím patřilo vybudování náležité plavební komory na stoletém jezu v Hněvkovicích při jižním okraji Týna nad Vltavou. Hotová byla v roce 2017. S ní se jako celek otevřela Vltavská vodní cesta, umožňující menším lodím plout od Českých Budějovic k Praze a Mělníku až do Labe. A vory? Díky fandům si vesele žijí dál, byť Orlickou přehradou už neplují. Poslední vorař ze Zvíkovského Podhradí byl Josef Štofl, který zemřel v roce 2007.

66 dní, 50 předávek, od pramenů až na Pražský hrad se zastávkou na hradě Zvíkov. Taková byla Vltavská štafeta, která od 1. července 2025 do 4. září 2025 putovala podél téměř celého toku české národní řeky Vltavy. Konala se v rámci projektu Vltava slavná a splavná, který při příležitosti 150. výročí od prvního uvedení symfonické básně Bedřicha Smetany Vltava přinesl Národní památkový ústav

Voda z obou pramenů Vltavy, slité do speciální nádoby s motivem vltavského srdce, mířila po etapách na Jízdárnu Pražského hradu. Sportovci, umělci, kasteláni, hrázní, voraři... Ti všichni, a mnozí další, pro které je řeka Vltava klenotem, přírodní památkou a inspirací, byli zapojeni do štafety, jež vyvrcholila slavnostním zahájením výstavy.

Vltava slavná a splavná recenze výstavy

Vltava - česká řeka a národní symbol, tak jí vnímali malíři, hudební skladatelé, literáti a všichni, pro které znamenala zdroj obživy či byla cílem jejich turistických výletů. Od pramene v šumavských lesích až po vtok do Labe u Mělníka se v délce 433 km vine a klikatí krajinou. Protéká třinácti městy a obcemi majícími slovo Vltava v názvu nebo jejich okolí, jakož i poblíž desítek lidských sídel, která se nacházejí nedaleko jejích břehů. V roce 1993 byla uspořádána výstava o Labi (Labe - život řeky, Praha - Národní muzeum), Vltavě se takového projektu dostalo v roce 2025.

V prostorách Jízdárny Pražského hradu se v architektonické instalaci, která evokuje motiv říčních vln, odvíjí její příběh. Dvanáct tematických celků – Srdce divoké řeky, Formování řeky, Místa na řece, Osobnosti řeky, Energie řeky, Doprava na řece, Dopravní a technická díla na řece, Život u řeky, Inspirace řekou, Vltavské legendy, pohádky a pověsti, Vltavský poklad – zlato, perly a drahokamy a Vltava emblematická – obsahuje mnoho exponátů od pravěku po výtvarné umění současnosti, vybraných tak, aby dějinné, umělecké a lidské reálie s řekou související, byly zastoupeny co nejpodrobněji. Archeologické nálezy, středověké listiny, architektonické fragmenty církevních staveb a konstrukcí Karlova mostu v Praze, mince, textilie, sklo, porcelán, modely parníků, šífů i říčních strojů a přehrad, vorařské nářadí, sportovní trofeje, předměty související s trampinkem i spolkem Vltavan, fotografie, kresby, staré tisky, sochy a především velký počet olejomalb, reprezentují svými motivy či vlastnictvím jednotlivých exponátů města a obce s řekou „spjaté“ a zároveň ukazují dávnou podobu těchto sídel i jejich okolí – Vyšší Brod, Lenora, Horní Planá, Rožmberk nad Vltavou, Zlatá Koruna, Český Krumlov, Hluboká nad Vltavou, Orlík, České Budějovice, Týn nad Vltavou, Boršov nad Vltavou, Roztoky u Prahy, Nelahozeves, Praha aj. jsou také představena v sepětí se slavnými osobnostmi, kterým se řeka stala životním osudem či předmětem zájmu. Podnikatelé Vojtěch Lanna a Wilhelm Kralík jr., hudební skladatel Bedřich Smetana, fotograf Josef Seidel, textilní výtvarnice Marie Hoppe-Teinitzerová, sochaři Jan Brokoff a Václav Prachner, malíři Ferdinand Runk, Jakub Schikaneder, Egon Schiele, Oskar Kokoschka,

Antonín Chittusi, Bedřich Havránek, Zdenka Braunerová, Václav Špála, Antonín Slavíček, František Jiroudek i jejich méně známí či anonymní umělci zachytili i již zaniklé stavby a krajinářské celky, pohlcené hladinami Orlické a Lipenské přehrady, jejichž výstavbě je v expozici věnován odpovídající prostor.

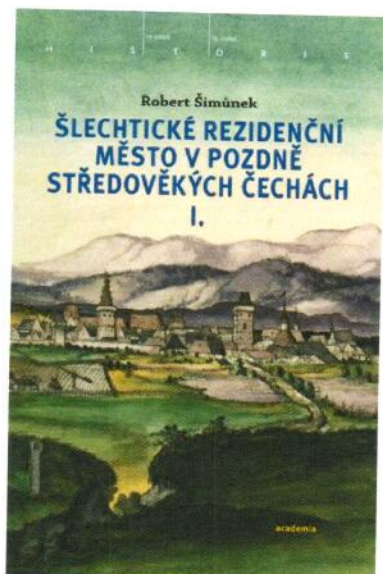
Mezi množstvím exponátů vynikají unikáty – mj. sochy Alegorie Vltavy od Václava Prachnera, Samsona od Josefa Dietricha, sv. Jana Nepomuckého od Jana Brokoffa, partitura symfonické básně Má Vlast Bedřicha Smetany a jeho busta od Josefa Václava Myslbeka, Schedelova Světová kronika, Müllerova mapa Čech, zlatý florén krále Jana Lucemburského, souprava na bowli pro anglickou královnu Alžbětu II. ze sklárny v Lenoře, ornáty z cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě, sportovní trofeje z vodáckých závodů, totem trampské osady nazvané Ztracená naděje (Ztracenka), obrazy Ferdinanda Runka, portréty - opata Kryšpína Fuka, který se významně zasloužil o splavnění Vltavy, císařovny Marie Terezie v šatech ozdobených vltavskými perlami či pražského primátora Františka Dietricha a mnoho dalších ... Škoda, že není vystaven Velký pohled na Prahu od rytce Václava Hollara ...

Jednotlivé exponáty jsou provázeny přehlednými a obsáhlými popiskami, které umocňují celkový dojem. Lze si přát, aby zdařilou výstavu přišlo zhlédnout co nejvíce návštěvníků, vždyť řeka Vltava si zaslouží, aby jí vzdali poctu, obdobně jako členům početného autorského týmu, kteří důkladně připravili projekt **Vltava slavná a splavná**.

Výstava Vltava slavná a splavná – Jízdárna Pražského hradu ve dnech 5. 9. 2025 – 4. 1. 2026, organizátor: Národní památkový ústav ve spolupráci s mnoha dalšími kulturními institucemi.

Autor textu: Stanislav Vaněk

Šlechtické rezidenční město v pozdně středověkých Čechách I. a II.

recenze knihy

Panovnické dvory byly mocenskými, společenskými, ekonomickými a kulturními centry raného a vrcholného středověku. V období pozdního středověku vývoj směřoval od absolutní monarchie ke stavovskému státu a nastávala celková modifikace dělby moci. V zemích Koruny české, společně s panovníkem, určovali „pravidla hry“ příslušníci několika desítek aristokratických rodů (mj. Rožmberkové, Lobkowiczové, Pernštejnové, Šlikové, Berkové z Dubé, Bořitové z Martinic, Švihovští z Rýzmburka, Černčičtí z Kácova, Kolowratové, Vencelíkové z Vrchovišť, Zajícové z Házmburka, páni z Ronšperka, páni ze Šelmberka, páni z Hradce, páni Landštejna, páni ze Stráže aj.) mající společenské znaky totožné s králem, včetně sídelních rezidencí, které mnohde byly součástí jimi vlastněných měst. Této tematice věnují pozornost historikové, neboť po knize *Dvory a rezidence v proměnách času* (2023) je knižní novinkou kompendium **Šlechtické rezidenční město v pozdně středověkých Čechách I. a II.**

PhDr. Robert Šimůnek předkládá svůj pohled na městské prostředí 15. a počátku 16. století s časovými přesahy mimo vytyčená období. V pěti kapitolách (rozdělených do mnoha podkapitol) podrobně analyzuje problematiku měst a městeček ve strukturách šlechtických panství, interakci šlechtických sídel ve vztahu k městům jako rezidencím, ideálům, koncepci či atributům jednotlivých měst, prostoru tamních sociálních vztahů a městům jako modelovému mikrosvětů středověké společnosti. Neopomíná podstatné - reflexi historiografického výzkumu jeho kolegů, městské urbanistické struktury i architektonické jednotlivosti - náměstí, uspořádání ulic, opevnění či předměstskou krajinu. Obsáhlý prostor věnuje vztahům vrchnost versus měšťané, včetně jejich práv a povinností, udělování privilegií a panské benevolence i oblastem důležitým pro fungování měst - jako byly milové i várečné právo, městské knihy popř. archivy a ekonomické podnikání formou vlastněných statků. Stranou nenechává mocenské, duchovní i charitativní atributy měst - radnice, kostely či kláštery a vliv židovské minority.

Text publikace je rozsáhlý a plný kompaktně propojených dat i souvislostí. Autor píše vytříbeným stylem, proto tuto odbornou a obsáhlou knihu lze číst se zaujetím. Přehledný grafický vizuál dotváří černobílé fotografie vedut měst i písemností a podrobný poznámkový aparát, který je k dispozici na dolních částech stránek knihy a umožňuje přehlednou orientaci v odkazech na archivní fondy a odbornou literaturu. O Šimůnkově výjimečném přístupu svědčí i to, že nezařadil statistické tabulky a vše publikuje v plném rozsahu.

Kniha *Šlechtické rezidenční město v pozdně středověkých Čechách I. a II.* je obzvláště přínosná. Historii českých rezidenčních měst pozdního středověku autor líčí barvitě a zajímavě. Nejednoho čtenáře tak může inspirovat k přímému poznání tohoto prostředí i kulturního dědictví a vybídnout k zamyšlení nad skrytými osudy dávných vrchností a obyvatel těchto sídel.

PhDr. Robert Šimůnek: Šlechtické rezidenční město v pozdně středověkých Čechách I. a II., ISBN: 978-80-200-3582-0, 1086 str., 1. vyd., Nakladatelství Academia, Středisko společných činností AV ČR, v. v. i. – Praha, rok 2025.

Autor textu: Stanislav Vaněk